

בתי המשפט

ברע"ע 000213/09

בבית המשפט המחוזי בנצרת

19/01/2010

תאריך:

כב' סגן הנשיא אברהם אברהם

בפני:

המבקש

ישראל מוסקוביץ
ע"י ב"כ עוה"ד א. אמיר ואח'

בעניין:

נגד

המשיבה

וואלה! תקשורת בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד הרצוג ואח'

1
2

3 בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט השלום בבית שאן (סגנית הנשיא ע' מרדכי)
4 מיום 31.5.2009

5
6
7

פסק דין

8 1. המבקש פנה לבית משפט השלום בבקשה כי יכפה על המשיבה ליתן בידו את כתובת ה-IP
9 של כותבי התגובות, שלטענתו הוציאו את דיבתו רעה. בית משפט קמא דחה את הבקשה. מכאן
10 בקשת הרשות לערער.

11
12

רקע

13 2. המבקש הוא עיתונאי, המועסק ב"ידיעות אחרונות". באתר האינטרנט של המשיבה פורסמו
14 שלוש תגובות (talk-back), שלטענת המבקש פוגעות בשמו הטוב, ואלו הן:

15 התגובת הראשונה ניתנה מיום 28.9.2008. לאחר פרסום כתבה, שעסקה בכתבי ידיעות
16 אחרונות, ניתנו תגובות מתגובות שונות, ובתוכן נמצאה תגובת מס' 32, המתייחסת למבקש,
17 ונאמר בה כך:

18 "ישראל מוסקוביץ שיסע לרוסיה צריך לזרוק אותו מהעיתון. אף אחד בעיתון
19 לא סובל אותו אדם רע".

20 התגובת השנייה ניתנה ביום 3.10.2008, וזו לשונה (היא ניתנה בתגובה לתגובת מס' 52):

21 "תגובה ל52 נכון ישראל מוסקוביץ לא יוצה מהבית ומקבל 5000 ק"מ גולובלי נו
22 אתה צודק צריך להעיף אותו לרוסיה".

23 התגובת השלישית פורסמה ביום 26.10.2008, והתייחסה לכתבה, שעסקה בצמצומים
24 הצפויים בעיתון. זו לשון התגובת:

25 "ישראל מוסקוביץ בדרך לפיטורים גם. בדוק מוסקוביץ מהצפון בדרך הביתה
26 אחרי שבמערכת חיפה הקריבו אותו בגלל יחסי אנוש שלו וחוסר הידיעות שלו

בתי המשפט

ברע"ע 000213/09

בבית המשפט המחוזי בנצרת

19/01/2010

תאריך:

כב' סגן הנשיא אברהם אברהם

בפני:

- 1 בעיתון כי הוא לא יוצא מהבית ומקבל משכורת עתק על כלום. זאת תרומתה של
 2 מערכת הצפון לגל הפיטורין. כולם שמחים להיפטר מהאיש הזה אצלנו בעיתון.
 3 בלתי נסבל".
- 4 3. אלו הן שלוש התגובות, שפורסמו באתר של המשיבה. המבקש טוען, כי תוכן התגובות
 5 הוא שקרי, ופוגע בשמו הטוב. הוא מבקש לתבוע את עלבונו בבית משפט, אלא שהמגיבים
 6 (המכונים בפי העם "טוקבקיסטים", ולהלן אכנה אותם גם "המגיבים") הם עלומי שם. מכאן באה
 7 פניית המבקש למשיבה, כי תסייע בידו בזיהויים של המגיבים, על מנת שיוכל לתובעם לדין. משזו
 8 סרבה לעשות כבקשתו – הוא פנה לבית משפט קמא על מנת לכפותה לעשות כן.
 9
- 10 רקע טכני
- 11 4. זה המקום לומר, בלא להידרש יתר על המידה לשאלה הטכנית הכרוכה בעניין, כי בכללו
 12 של דבר מוזהה כל מחשב ברשת בכתובת הקרויה כתובת IP (Internet Protocol), כתובת הניתנת
 13 לו על ידי ספק הגישה לאינטרנט (Internet Service Provider – ISP), ולהלן "הספק", ודוגמתו
 14 אצביע על "ברק", "נטוויז'ן" ודומיהם). כתובת שכזו ניתנת, מן הסתם, גם למחשב ממנו כותב
 15 איש התגובות ("הטוקבקיסט"). כאשר מבקש המגיב להגיב לידיעה באתר פלוני (דוגמת זה של
 16 המשיבה), לתוכן הכתובת נצמדת כתובת ה-IP שלו, ושניהם (התגובת וכתובת ה-IP) נשלחות
 17 לאתר. כתובת זו נשמרת (דרך כלל) אצל מפעיל האתר.
- 18 האפשרות לאיתורו של כותב התגובת נובעת, אפוא, מקיומה של כתובת ה-IP אצל מפעיל
 19 האתר, ומכאן באה דרישתו של המבקש, כי המשיבה (מפעילת האתר אליו נשלחו התגובות) תיתן
 20 את כתובת ה-IP של המגיבים.
- 21 אלא שבכך לא נסתיימה מלאכת האיתור שעליה עמל המבקש. בשלב השני יהא עליו לפנות
 22 לספק הגלישה, כשהוא מצויד בכתובת ה-IP של המגיב, והריהו מחזיק בידו את הקישור/זיהוי
 23 שבין כתובת ה-IP לבין בעל המחשב. כך יוכל המבקש לעלות על עקבותיו של המחשב, ממנו נכתבו
 24 הכתובות.
- 25 5. אלא שהדברים הללו נכונים דרך כלל, אך לא תמיד, כיוון שמשוכות אחדות עשויות שלא
 26 לאפשר את האיתור. בין היתר אפשר, שמפעילי האתר לא ישמרו את כתובת ה-IP (אין עליהם, לפי
 27 הדין הקיים, לשמר את הכתובת, את התגובת או כל מידע אחר אודותיהן); אפשר, וכותב
 28 התגובת הוא מחשב אחד בתוך רשת, שכולה מתאפיינת בכתובת IP אחת, שאז ניתן לזהות את
 29 הרשת (כגון של משרד ממשלתי, פירמה גדולה וכד'), אך לא את המחשב הבודד של כותב
 30 התגובת. אפשר, והכותב התחבר לרשת אלחוטית כזו או אחרת ("קפה אינטרנט", בית מלון, שדה

בתי המשפט

ברע"פ 000213/09

בבית המשפט המחוזי בנצרת

19/01/2010

תאריך:

כב' סגן הנשיא אברהם אברהם

בפני:

1 תעופה, רשת אלחוטית ביתית של השכן, ועוד כיו"ב), שאז ידע מפעיל האתר (אליו נשלחה
2 התגובות) את כתובת IP של הרשת, אך לא של הכותב-המגיב.

3 רשימה זו של מכשלות אינה ממצה. לשם ההמחשה אציין את קיומם של אתרים ברשת,
4 המתמחים בטטוש עקבותיהם של גולשים.

5

6 דיון

7 6. השופטת קמא דחתה את בקשת המבקש. היא סברה, כי התגובות אינן מבססות, גם לא
8 לכאורה, עוולה של לשון הרע, ואפילו היו מקיימות אחר תנאי הכרחי זה, לא היה מקום לחשיפת
9 כתובת ה-IP, ובהביעה דיעה זו הציבה עצמה השופטת קמא עם אלו הסבורים, כי את שאלת
10 קיומה של הוצאת דיבה ברשת האינטרנט יש לבחון באורח שונה מעולם החומר לו אנו מורגלים.
11 על מנת להבין עמדה זו אציין, תחילה, כי שאלת חשיפתו של מפרסם אנונימי טרם הוסדרה בידי
12 המחוקק. לבית המשפט העליון טרם נזדמן להכריע בה. עם זאת נתנו שופטי שלום ומחוזי את
13 דעתם בסוגיה, והדיעות חלוקות, וניתן לאפיינן בשלוש גישות (על אחת נסמכה השופטת קמא),
14 שבקווים כלליים אפשר שתיוצגנה מפיהם של שלושה שופטים (י' עמית, ד"ר ד' פלפל, וד"ר מ'
15 אגמון-גונן).

16 7. בקצירת האומר אציין, כי הגישה האחת (גישתה של כב' השופטת ד"ר ד' פלפל, ה"פ (מחוזי
17 ת"א) 1244/07 מזמור הפקות בע"מ נ' מעריב הוצאת מודיעין בע"מ (אתר האינטרנט NRG),
18 תקדיון, 2008) גורסת, כי לעובדת היות הפרסום ברשת האינטרנט דווקא, אין כדי להשליך על
19 ההכרעה בשאלת החשיפה, ואם אדם פרסם פרסום פוגע, עליו לשאת באחריות, ולכן יש לחשוף
20 את זהותו, אם עולה בידי התובע לשכנע בקיומה לכאורה של עוולה נזיקית העולה מן הפרסום.

21 בקוטב הנגדי עומדת הגישה (בה אווזת כב' השופטת ד"ר מ' אגמון-גונן, בש"א (שלום י-ם)
22 4995/05 פלונית (קטינה) נ' בזק בינלאומי בע"מ, תקדיון, 2006), לפיה משום מאפייניה הייחודיים
23 של הרשת – רק אם מגיע הפרסום כדי מעשה פלילי – יש מקום לחשיפת זהותו של המפרסם.

24 גישת הביניים (המיוצגת מפיו של כב' השופט י' עמית (בר"ע (מח' -חיל) 840/06 רמי מור נ'
25 ידיעות אינטרנט מערכות אתר YNET – מערכת הפורומים, תקדיון, 2007) גורסת, כי בשל
26 מאפייניה של הרשת, וחשיבותה של האנונימיות שבגלישה, יש להוסיף על המבחן עליו הצביעה כב'
27 השופטת אגמון-גונן "דבר מה נוסף" (ועל כך ביתר הרחבה ראו נא בהמשך).

28 8. אלו הן, אפוא, שלוש הגישות, אותן יכולתי לדלות מפסיקת בתי המשפט. מכאן אני בא
29 לשאלה גופה, ותחילה אנסה לאפיין את מאפייניה. בחינת הערה מקדימה אציין, כי אין בדעתי
30 להרחיב הרחבת יתר את היריעה, על שום שבתי המשפט עשו מלאכה זו לפניי, ואין לי אם
31 להפנות באופן מיוחד לשלוש ההחלטות שלמעלה, שפרשו פרישה מקיפה ונרחבת את כל הצריך

בתי המשפט

ברע"ב 000213/09

בבית המשפט המחוזי בנצרת

19/01/2010

תאריך:

כב' סגן הנשיא אברהם אברהם

בפני:

1 פרישה. בהמשך דבריי אביא מהן מובאות אחדות, על מנת להבהיר את דעתי שלי בסוגיה שלשמה
2 התכנסנו.

3 9. בהכרעה בתביעת לשון הרע מתחרים, כידוע, זה בזה אינטרסים וזכויות אחדים, ובהם
4 חופש הביטוי, זכותו של אדם לשמו הטוב, הזכות לפרטיות ועוד. עם זאת, לפי טעמי, משוואת
5 האיזון שבין אינטרסים/זכויות אלו יש לבחון בתוך המסגרת המיוחדת בה אנו עוסקים, משמע
6 רשת האינטרנט, משום מאפייניה הייחודיים, בהשוואה לעולם החומר שידענו עד היום. יפים
7 בעיני דברים שאמר בהקשר זה כב' השופט י' עמית (שם), ומתוכם אביא את אלה:

8 "בבואנו לעשות שימוש בכלי המשפט להם אנו מורגלים, עלינו להיות ערים
9 למאפיינים הייחודיים של האינטרנט. כפי שמכוננת אינה "כרכרה ללא סוס"
10 והרדיו אינו "טלגרף ללא חוטים", גם האינטרנט הוא הרבה יותר מאשר "עיתון
11 אלקטרוני". האינטרנט הוא שיח דינמי, מקוון, מבוזר, אינטראקטיבי והיפר-
12 טקסטואלי... תחת כנפי המרחב הממוחשב... חוסים אתרי עיתונות ותוכן,
13 אתרים אישיים ומסחריים, פורומים, יומני רשת (בלוגים) לוחות מודעות
14 מקוונים, קבוצות דיון וחדרי צ'טים, ולצידם של אלו צומחים ומשגשגים,
15 לעיתים עד כדי גידולי פרא, התגוביות (טוקבק).

16 מקורות המידע, התכנים המגוונים של רשת האינטרנט והזמינות שלה לכל
17 גולש, בבחינת "הייד פארק" וירטואלי, הפכו את הרשת לגורם מכונן במדינות
18 דמוקרטיות... הרשת היא "אוטסטרדת מידע" חובקת עולם... שמקדמת את
19 חזון "הכפר הגלובלי" והיא נחשבת למודל משודרג של "ככר העיר"...
20 האינטרנט הוא ספריית ענק שניתן למצוא בה הכל... ההנחה היא, שמדובר
21 בתופעה חיובית, שיש לחברה אינטרס לקדמה ולהגן עליה."

22 10. הסוגיה שלפנינו עניינה בפרסום האנונימי (בכלל, וברשת בפרט). לאנונימיות היבטים
23 חיוביים ושליילים, וראו דברים מקיפים שפורש בעניין זה כב' השופט י' עמית (שם). מקובלים
24 עליי, בכל הכבוד, דברי סיכום הביניים שלו לאמור:

25 "הנה כי כן, האנונימיות מקדמת את הדמוקרטיה אך גם את האנרכיה ברשת
26 האינטרנט, יש לה יתרונות לצד חסרונות. נימוקי המצדדים ונימוקי המתנגדים
27 לאנונימיות, אלו ואלו דברי אלוקים חיים. כשלעצמי, אני סבור כי
28 יתרונותיה של האנונימיות ברשת עולים על חסרונותיה
29 ויש לראותה כנגזרת של חופש הביטוי ושל הזכות
30 לפרטיות." (ההדגשה שלי – א.א.)

19/01/2010

תאריך:

כב' סגן הנשיא אברהם אברהם

בפני:

1 ודעתי כדעתו, בכל הכבוד הראוי, כי מעלותיה של האנונימיות ברשת עולים על גרעותיה, וכי
 2 יש לראותה כנגזרת של חופש הביטוי והזכות לפרטיות.

3 11. על רקע הדברים הללו עומדת השאלה, כיצד יינתן מענה לשאלה העומדת כאן להכרעה,
 4 משמע האם לחשוף את זהותו של המפרסם האנונימי אם לאו. בכל הכבוד הראוי, דעתי אינה
 5 כדעתם של הסוברים, כי בחינת הסוגיה צריכה שתיעשה כבעולם החומר שידענו עד הלום (גישת
 6 כב' השופטת ד"ר ד' פלפל), ואם הפרסום עובר לכאורה על האיסור העולתי של הוצאת דיבה, יש
 7 לחשוף את זהות המפרסם, בלא להביא בחשבון את ייחודיותה של הרשת, חשיבותה של אנונימיות
 8 הגלישה בה וכיו"ב. מן הצד האחר אינני סבור, כי רק אם הפרסום האנונימי נופל בגדר עבירה
 9 פלילית יש לחשוף את זהות המפרסם (גישת כב' השופטת ד"ר מ' אגמון-גונן). אני סבור, כי נקודת
 10 האיזון מצויה בין שתי גישות אלה, ודעתי קרובה יותר לזו שהביע כב' השופט י' עמית, המציע שעל
 11 המבחן שאליו מכוונת כב' השופטת אגמון-גונן ייוסף "דבר מה נוסף", ובלא לקבוע מסמרות הוא
 12 מציע מבחנים אחדים, שיסייעו בקביעת נקודת האיזון, כגון עוצמת הביטוי הפוגע (מבחינת תוכנו),
 13 היות הפרסום חד-פעמי או שמא חוזר ושיטתי, טיבו ומידת חשיבותו של האתר המפרסם, מאפייני
 14 הביטוי (פוליטי, מסחרי, פרטי), זיהויו של נשוא הפרסום כאיש ציבור או אדם פרטי, הרצינות
 15 שגולש סביר עשוי לייחס לביטוי (בשל מאפייניו של הפרסום, סוג האתר וכד'), ועוד כיוצא באלה
 16 סימנים, מהם נוכל לקבוע את האיזון הנכון שבין ההגנה על שמו הטוב של אדם, לעומת חופש
 17 הביטוי, ובהתחשב בחשיבותה של האנונימיות שבגלישה ברשת (חרף קיומם של חסרונותיה),
 18 אנונימיות שהיא מנשמת אפה של הרשת.

19

20 מן הכלל אל הפרט

21 12. מכאן אני בא לעניין שלפנינו. אקדים את המאוחר ואדגיש, למען לא ייראו דבריי כמקלים
 22 ראש בפגיעה שנפגע המבקש מן הפרסומים בהם עסקינן. שלא כשופטת קמא, שסברה כי המבקש
 23 לא עבר את המשוכה הלכאורית בדמות היותם הפרסומים בחינת לשון הרע, לדידי שלי אינני
 24 משוכנע לגמרי כי הדברים אינם כך, ואפשר כי הפרסומים הללו מהווים לשון הרע. מכל מקום, אני
 25 אניח, לטובת הדיון, כי דברי הבלע שבתגובות מבססים עילה לפי של הוצאת דיבה, ועל יסוד
 26 הנחה זו אגש לשאלה, האם יש מקום לחשוף את כתובת ה-IP של המגיב, ותשובתי לשאלה זו
 27 הינה שלילית. אנו מדברים על פרסום תגובות לכתבה, שלא חזרו על עצמן. התגובות, על התוכן
 28 ועל השפה העילגת המאפיינת אותן, מלמדות על פגיעה אפשרית פחותה מאוד במבקש, ולהבנתי -
 29 הקורא הסביר איננו עשוי לראותן ברצינות רבה. אגב כך אומר, כי במקרה המסוים, התגובות
 30 מדברות על עבודתו הקלוקלת כביכול של המבקש כעיתונאי, העומד להיות מפוטר מעבודתו ולשוב
 31 לרוסיה (!?), והריהן נסתרות מיניה וביה ולו משום כך, שהמבקש ממשיך ועובד בעבודתו באותו
 32 עיתון ממש, עד עצם היום הזה. נוסף על כך יש לראות את העובדה, כי לצד התגובות המלעיזות
 33 פורסמו שלל תגובות, המשבחות את המבקש ואת עבודתו העיתונאית, עובדה הממעיטה עוד יותר

בתי המשפט

ברע09/000213

בבית המשפט המחוזי בנצרת

19/01/2010

תאריך:

בפני: כב' סגן הנשיא אברהם אברהם

1 את האפשרות לפגיעה בשמו הטוב של המבקש כתוצאה מפרסום שלוש התגובות הפוגעות. כשכל
 2 אלה מובאים בחשבון, ועל רקע החשיבות של האנונימיות לגלישה ברשת, אינני רואה מקום
 3 לחשיפת זהותם של המגיבים.

4 13. סוף דבר, משום הטעמים שהטעמתי למעלה, הנני דוחה את הבקשה. לפי נסיבות העניין לא
 5 ראיתי ליתן צו להוצאות.

6

7 ניתן היום ד' בשבט, תש"ע (19 בינואר 2010) בהעדר הצדדים.

8 המזכירות תמציא העתקים לב"כ הצדדים.

9

 סגן הנשיא אברהם אברהם

10

11

12

13

14

15

16

17

000213/09 ברע054 איתי בהלול-גור